

EUROPEA

DLA AKTYWNYCH

Łączy nas demokracja

Nowe partnerstwa: Europe Goes Local & Democracy Reloading

Organizatorzy/Partnerzy społeczni

ALICJA PIETRZAK

Dyrektor Biura Edukacji Szkolnej, Młodzieży i Europejskiego Korpusu Solidarności FRSE. Ukończyła zarządzanie i marketing w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego oraz studia podyplomowe w zakresie integracji europejskiej na Uniwersytecie Warszawskim. Od 2004 r. zajmuje się wdrażaniem takich programów edukacyjnych, jak „Uczenie się przez całe życie”, eTwinning, Europejski Korpus Solidarności i Erasmus+. Członkini Krajowej Grupy Roboczej ds. Unijnego Dialogu Młodzieżowego.

ANNA PAVLOVYCH

Koordynator Zespołu Erasmus+ Młodzież i DiscoverEU. Menedżer zarządzania projektami w takich dziedzinach, jak edukacja, marketing, odpowiedzialny biznes, rekrutacja i *employer branding*. Absolwentka International Baccalaureate, Uniwersytetu Warszawskiego i Szkoły Głównej Handlowej. Z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji związana od 2007 r., wdrażała m.in. programy Leonardo da Vinci, Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy, Fundusz SCIEIX, Erasmus+. Członkini Krajowej Grupy Roboczej ds. Unijnego Dialogu Młodzieżowego.

MAGDALENA LEWANDOWSKA

Doświadczona koordynatorka projektów społecznych i promocyjnych oraz konsultantka ds. funduszy unijnych. Praktyk w tworzeniu nowych koncepcji projektowych oraz eventowych, pracownik nowoczesnej administracji. Obecnie pracuje w Zespole Erasmus+ Młodzież i DiscoverEU.

AGNIESZKA PAROL-GÓRNA

Pracownik młodzieżowy, absolwentka ekonomii Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Doświadczony pracownik samorządowy, praktykę zdobywała m.in. w Parlamencie Europejskim w Brukseli. Pracowała w marketingu miasta, realizowała międzynarodowe projekty. Od trzech lat koordynuje organizację Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023.

AGNIESZKA CIEŚLAK

Ekspertka Akcji 1. w sektorze Erasmus+ Młodzież. Przygodę z programem zaczęła w 2012 r. jako uczestniczka. Obecnie oprócz zarządzania projektami rozwija konto @erasmusplus_mlodzię na IG oraz angażuje się w działania promocyjne sektora. W 2020 r. była inicjatorką pomysłu muralu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności w Warszawie, który przez trzy lata zdobył przestrzeń miejską.

ALEKSANDRA KULIK

Prezesa Fundacji Sempre a Frente, psycholożka społeczna, doradczyni zawodowa, trenerka kompetencji cyfrowych i psychospołecznych. Jedna z inicjatorek procesu organizacji Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 w Lublinie. Wieloletnia koordynatorka i facylitatorka międzynarodowych projektów edukacyjnych skierowanych do młodych, mentorka inicjatyw młodzieżowych, konsultantka sieci Eurodesk.

ELIZA BUJALSKA

Ekspert i trener Europe Goes Local

MATEUSZ HOFFMANN

Ekspert i trener Democracy Reloading

MATEUSZ WOJCIESZAK

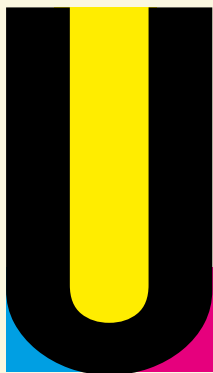
Ekspert i trener Democracy Reloading

Lokalna (r)ewolucja młodzieżowa

Jak zachęcać młodych do aktywnego działania w lokalnej społeczności?
Jak tworzyć politykę młodzieżową na poziomie regionalnym? Odpowiedzią mogą
być nowe partnerstwa Erasmusa+ – Europe Goes Local i Democracy Reloading

Agnieszka Bąk – korespondentka FRSE

czestnictwo w życiu demokratycznym, wspólne wartości i zaangażowanie obywatelskie to jedne z priorytetów horyzontalnych programu Erasmus+. Dlatego od 5 do 7 października Lublin – Europejska Stolica Młodzieży 2023 – gościł 24 przedstawicieli 10 polskich miast i miejscowości, którzy rozmawiali i wspólnie uczyli się o partycypacji młodzieży. Warsztaty Europe Goes Local (EGL) i Democracy Reloading (DR), w których wzięli udział, zorganizowano dzięki inicjatywie Erasmus+ Młodzież i DiscoverEU w ramach Lubelskiego Trójkąta Młodzieży w kooperacji z Centrum Współpracy z Krajami Europy Wschodniej i Kaukazu SALTO EECA.

Skąd takie połączenie?

Europe Goes Local i Democracy Reloading to dwa projekty strategicznej współpracy naro-

dowych agencji programu Erasmus+, które promują włączanie młodzieży w życie społeczne za pomocą różnych metod i narzędzi opracowanych przez praktyków-ekspertów z tego obszaru. Stąd też pomysł polskiej Narodowej Agencji Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności na wspólne działanie, które połączyło doświadczenia i wiedzę trenerów pracujących przy tych projektach. – W lubelskich warsztatach wzięło udział dwoje reprezentantów każdego z miast, które przyjęły nasze zaproszenie – opowiada Anna Pavlovych, koordynatorka Zespołu Młodzież Erasmus+ i DiscoverEU. – Jednym był pracownik urzędu, władz lokalnych, drugim – przedstawiciel organizacji pozarządowej lub pokrewnej instytucji. Dlaczego akurat takie duety? – Chcieliśmy pokazać synergii lokalnych władz z trzecim sektorem, których współpraca tworzy pomost między lokalnymi a europejskimi działaniami młodych ludzi – podkreśliła Alicja Pietrzak, Dyrektor Biura Edukacji Szkolnej, Młodzieży i Europejskiego

FOT. KAMIL DOMAŃSKI

Prowadzenie sprawnej polityki młodzieżowej w wymiarze lokalnym jest kluczem do sukcesu samorządów.

Baobab – miejsce polsko-ukraińskiej integracji otwarte dla wszystkich mieszkańców i mieszkanki miasta niezależnie od wieku czy pochodzenia

Korpusu Solidarności, otwierając wydarzenie w Lublinie. Organizatorom zależało, by warsztaty EGL i DR pozwoliły na zainicjowanie partnerstw między organizacjami działającymi na rzecz aktywizacji młodych. Uczestnicy poznali narzędzia i praktyki potrzebne do stymulowania rozwoju młodzieży na poziomie lokalnym, a także zobaczyli miejsca przyjazne młodym w Lublinie. – Było to możliwe dzięki współpracy z Urzędem Miasta Lublina i Fundacją Sempre a Frente, partnerami wydarzenia i współorganizatorami wizyt studyjnych na młodzieżowej mapie Lublina – dodaje Anna Pavlovych.

Kierunki polityki młodzieżowej

Ramy współpracy międzypaństwowej w zakresie polityki młodzieżowej określa Strategia UE na rzecz młodzieży (2019–2027). Dokument promuje jej udział w życiu demokratycznym, wspiera zaangażowanie społeczne oraz wskazuje, jak zapewnić młodym ludziom w UE zasoby, które im partycypację obywatelską umożliwią. Oni sami natomiast dają się usłyszeć przez cykliczne prowadzenie Europejskiego Dialogu Młodzieży (EU Youth Dialogue), który zaowocował 11 europejskimi celami młodzieżowymi. Wyznaczają one kierunki rozwoju polityki na poziomie europejskim w obszarach międzysektorowych, które mają wpływ na życie młodych ludzi. – Nowe trendy w polityce młodzieżowej ujawniają się w oddolnych działaniach organizacji pozarządowych, potem przechodzą przez miejscowe instytucje, by w końcu dotrzeć do uszu lokalnych i krajowych decydentów – mówi Mateusz Wojcieszak, prezes zarządu Fundacji Pole Dialogu. – Ważne, by lokalne działania strategicznie planować i je dokumentować. I to się już dzieje – coraz więcej polskich miast buduje własną politykę, opracowując na bazie procesów badawczych kompleksowe strategie odnoszące się do prawdziwych wyzwań ze świata młodych. Lublin właśnie dopracowuje swoją – dodaje.

Aktywizacja młodzieży z Europe Goes Local

EGL rozpoczęło się od podjętej w 2016 roku inicjatywy narodowych agencji programu Erasmus+, które chciały ułatwić lokalnym podmiotom wykorzystywanie europejskich rozwiązań. Dziś sieć obejmuje już około 500 gmin i organizacji

pozarządowych. – Projekt umożliwia lokalnym interesariuszom udział w międzynarodowych wydarzeniach (laboratoria projektowe, wizyty studyjne, szkolenia, seminaria, konferencje) czy prace nad wspólnymi projektami. Można też korzystać ze specjalnego wsparcia mentorskiego we własnym kraju, aby skutecznie opracowywać politykę młodzieżową i tworzyć lokalne strategie pracy z młodymi ludźmi – mówi Judit Balogh, od początku koordynująca Europe Goes Local w belgijsko-flamandzkiej Narodowej Agencji Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności. W 2021 roku do EGL dołączyło Centrum Współpracy z krajami Europy Wschodniej i Kaukazu SALTO EECA, angażując we współpracę kilka miejscowości z tego regionu. – Aktualnie do naszej sieci należy po kilku partnerów z Mołdawii, Gruzji i Armenii. Dzięki wsparciu chorwackiej Narodowej Agencji Erasmus+ mogliśmy w tym roku zaproponować kilkunastu przedstawicielom naszych partnerów roczny program mentoringu. Pomógł im on w budowaniu lokalnych polityk młodzieżowych i usprawnianiu pracy z młodymi w ich miejscowościach. W 2024 roku podobny program będziemy mogli zrealizować dzięki zaangażowaniu polskiej Narodowej Agencji – mówi Tomasz Szopa z Centrum SALTO EECA.

Podejście partycypacyjne a Democracy Reloading

DR ma zasięg międzynarodowy i tworzą go narodowe agencje programu Erasmus+ z 16 krajów Europy. W odróżnieniu od Europe Goes Local, obejmującego wszelkie rodzaje pracy z młodzieżą, projekt ten skupia się tylko na włączaniu młodzieży w procesy decyzyjne na poziomie lokalnym. Działania w ramach DR realizuje się na dwóch poziomach: europejskim i krajowym. Ten pierwszy to organizowane co roku międzynarodowe szkolenia online oraz spotkania na żywo dla urzędników i przedstawicieli trzeciego sektora. Wymieniają się oni wówczas doświadczeniami, uczą się korzystać z narzędzi opracowanych w ramach Democracy Reloading oraz nabywają umiejętności niezbędnych do skutecznego współdziałania. Według Mateusza Hoffmanna, jednego z polskich trenerów DR, można odnieść wrażenie, że zarówno w Polsce, jak i w innych europejskich krajach władze lokalne chcą współpracować z młodzieżą. Współpraca

► ta ma jednak często tylko wizerunkowy charakter. Do osiągnięcia własnych celów – przez manipulację czy tokenizm – rozbudzają w młodych nadzieję i wywołują w nich poczucie pozornej sprawczości. Taka wadliwa partycypacja nie zawsze jest jednak skutkiem wyrachowania – może wynikać również z braku wiedzy dorosłych, którzy dają młodym ludziom przestrzeń do uczestnictwa. Dlatego tak ważne są odpowiednie umiejętności, przemyślane strategie i systemowa współpraca na wszystkich poziomach. Odpowiedzią na ten problem jest m.in. Matryca Kompetencji Democrary Reloading. Pozwala ona zrozumieć, jakie umiejętności są niezbędne, by efektywnie wzmacniać uczestnictwo młodzieży na poziomie samorządu, by zarządzać i tworzyć strategie, a także, jak przystąpić do działania.

Korzyści z warsztatów

Lubelskie warsztaty Europe Goes Local i Democrary Reloading wprowadziły uczestników w świat systemowych rozwiązań na rzecz młodzieży. – Dla mnie najważniejsze było pokazanie, że polityka młodzieżowa to nie tylko uatrakcyjnianie aktywności młodych liderów. To znacznie szerszy temat – zaznacza Mateusz Wojcieszak prowadzący warsztat o polityce młodzieżowej. – Wiele polskich gmin już teraz robi dużo więcej, m.in. włączając młodych do narzędzi partycypacji, obniżając koszty biletów do teatru dla uczniów czy dostosowując rozkład jazdy autobusów do godzin szkolnych. Takie holistyczne podejście do potrzeb młodych przynosi adekwatne rezultaty. Podczas warsztatów uczestnicy zastanawiali się, co cechuje współczesnego młodego człowieka oraz jakie wyzwania stoją przed samorządami i NGO w kwestii zachęcania młodych do aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

Eliza Bujalska, edukatorka i ambasadorka inicjatywy Europe Goes Local w Polsce, opowiedziała o Europejskiej Karcie Lokalnej Pracy z Młodzieżą. – Narzędzie to opisuje i wspiera rozwój pracy z młodzieżą opartej na wiedzy. Wyjaśnia, dlaczego interesariusze z danego regionu powinni prowadzić dialog i tworzyć realistyczne strategie, odpowiadające na potrzeby młodych ludzi w lokalnych społecznościach – mówi ambasadorka EGL. Grając w popularne taboo, uczestnicy warsztatów dyskutowali o fundamentalnych założeniach efektywnej pracy z młodzieżą.

FOT. KAMIL DOMAŃSKI

Z kolei reprezentujący Democrary Reloading Mateusz Hoffmann zmobilizował uczestników do wymiany poglądów i doświadczeń na temat tego, co właściwie daje partycypacja młodych. Rozważano, jakie umiejętności powinny mieć osoby pracujące z młodzieżą, aby włączać ją w procesy decyzyjne, oraz czego potrzebują sami uczestnicy, żeby wprowadzić zmiany w tym zakresie w swoich miastach lub miejscowościach.

Gdzie szukać środków na działania?

To pytanie zadaje sobie wiele osób pracujących z młodzieżą, dlatego podczas panelu dyskusyjnego wzięto ten temat na tapet. Wśród panelistek znalazły się Beata Stepaniuk-Kuśmierzak, zastępczyni prezydenta Lublina ds. kultury, sportu i partycypacji, Aleksandra Kulik, prezeska Fundacji Sempre a Frente, Agnieszka Cieślak z zespołu Erasmus+ Młodzież i DiscoverEU oraz wspomniana już Eliza Bujalska – tu jako była wiceburmistrzynie Mińska Mazowieckiego. Na podstawie własnych

doświadczeń panie podpowiadały, jak zacząć myśleć o polityce młodzieżowej na szczeblu lokalnym i świadomie pozyskiwać środki z różnych źródeł. Agnieszka Cieślak sugerowała składanie wniosków odnoszących się do działań wspierających uczestnictwo młodzieży (KA154). – Zaangażowanie, łączenie i wzmacnianie pozycji młodych osób w społeczeństwie to hasła wyróżniające projekty w ramach tej akcji – wskazywała. – To jedyna inicjatywa w sektorze Młodzież, który umożliwia prowadzenie projektów lokalnych bez konieczności udziału partnera zagranicznego, choć taka współpraca też jest tu możliwa.

Zaangażowanie w projekty partycypacji zwiększają inicjatywność i realizację pomysłów, które mogą pozytywnie wpłynąć na lokalne środowisko. Tworzenie symulacyjnych gier edukacyjnych, imitowanie pracy instytucji demokratycznych czy debaty z decydentami zorientowane na rozwój polityki młodzieżowej to tylko mały wycinek tego, czego już dokonali beneficjenci Erasmus+ Młodzież.

Miejsca przyjazne młodzieży

Drugi i trzeci dzień wydarzenia upłynął pod znakiem wizyt studyjnych. Pierwszym punktem wycieczki po Lublinie było centrum młodzieżowe HEJ! Tam Agata Cholewa, Agnieszka Parol-Górna i Jagoda Włoch – zespół zadaniowy Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 – zaprezentowały sieć przestrzeni dla młodych ludzi w różnych dzielnicach miasta, powstałych w ramach ESM, oraz wyjaśniły, jak wyglądał proces starania się miasta o ten zaszczytny tytuł. Marta Sienkiewicz z Fundacji Homo Faber pokazała uczestnikom Baobab – bezpieczną przestrzeń przeznaczoną głównie dla cudzoziemców przebywających w Lublinie, którzy po przyjeździe do nowego kraju często nie mogą się odnaleźć. O Piwnicy Labirynt, która gromadzi i integruje osoby nieheteronormatywne, opowiedzieli Alicja Sienkiewicz i Ireneusz Janus ze Stowarzyszenia Marsz Równości w Lublinie. Ostatnim miejscem

na młodzieżowej mapie Lublina była siedziba Fundacji Sempre a Frente. Tam Aleksandra Kulik podzieliła się doświadczeniem pracy z młodzieżą z rodzin zagrożonych wykluczeniem i przedstawiła ideę Centrum Pomocy Dzieciom w Lublinie oraz Centrum Informacji i Rozwoju Młodzieży w Lublinie – jedynych takich miejsc w województwie lubelskim.

Motywacje uczestników warsztatów

Ilu uczestniczących, tyle powodów do wzięcia udziału w warsztatach Europe Goes Local i Democracy Reloading. Nie brakowało jednak wspólnych mianowników. Elżbieta Franciczek z raciborskiego Urzędu Miasta przyjechała do Lublina, aby zaczerpnąć inspiracji i dobrych praktyk przy tworzeniu nowej przestrzeni dla młodzieży. – W Raciborzu trwa budowa dworca kolejowego, gdzie mamy 700 m² do zaadaptowania na cele publiczne. Badania wśród młodych przeprowadzone przez miejską bibliotekę pokazały, że nie mają oni miejsca dla siebie. Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych uznaliśmy, że dyskutowany teren przeznaczymy dla młodzieży, zagospodarowując go wspólnie z Urban Lab, również ukierunkowaną na młodzież – mówi.

– Jestem tutaj, żeby budować sieć kontaktów z całej Polski, która potem pozwoli mi robić ciekawe projekty z lokalnymi mieszkańcami – uzasadnia Paweł Skoczek z włoszczowskiej Fundacji Żółta Owca. – Dzięki EGL nasza fundacja, działająca od wielu lat na polu międzynarodowym, mogłaby zrobić jeszcze więcej dobrego dla naszej lokalnej społeczności. Widzimy tu olbrzymią szansę dla młodych ludzi z naszego regionu.

W aktywizację lokalnej młodzieży angażuje się też Magdalena Guła ze Stowarzyszenia P-ZFST „Pogranicze”. – Jestem tutaj, by szukać inspiracji, narzędzi i kontaktów przydatnych do pracy z młodzieżą i ich partycypacji w życiu naszej małej społeczności. Ten czas w Lublinie spełnił wszystkie moje oczekiwania. Na co dzień pracuję w Lubaniu, mieście na Dolnym Śląsku, w którym nie mamy możliwości wymiany doświadczeń z osobami działającymi w podobnych obszarach. Spotkanie się z zaangażowanymi ludźmi pracującymi z młodzieżą w różnych miastach Polski wzbogaciło moją wiedzę i dało mi ogromną energię. ■

Miejska przestrzeń młodzieżowa HEJ!, a zarazem biuro Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023, o której założeniach uczestnicy spotkania mieli okazję wiele się dowiedzieć

TRÓJKĄT LUBELSKI to wspólna inicjatywa Polski, Litwy i Ukrainy. Jej celem jest wzmocnienie dialogu między tymi trzema państwami oraz pomoc Ukrainie w odzyskaniu integralności terytorialnej i integracji z Unią Europejską i NATO.

Plany na przyszłość

Spotkanie w Lublinie to iskra zapalna dla kolejnych inicjatyw promujących Europe Goes Local i Democracy Reloading w ramach współpracy Narodowej Agencji Erasmus+ i Centrum SALTO EECA. – Po zakończonych warsztatach każdemu z miast biorących

udział w wydarzeniu zaproponujemy wsparcie treningowe i mentorskie przy tworzeniu polityk młodzieżowych – wskazuje Magdalena Lewandowska z zespołu Erasmus+ Młodzież i DiscoverEU. – Będą też spotkania na temat tego, jak wdrażać lokalną pracę z młodzieżą zgodnie z Europejską Kartą oraz wzmacniać partycypację młodzieży na bazie matrycy Democracy Reloading. Zsieciowane miasta (nie tylko w Polsce, ale i w Europie) otrzymają certyfikat Europe Goes Local. Maryia Hlukhava z SALTO EECA zapewnia z kolei, że w przyszłym roku głównym priorytetem współpracy będzie organizacja wizyty studyjnej w ramach programu Europe Goes Local w Polsce (jako rozpoczęcie programu mentoringu dla samorządowców regionu Wschodniej Europy i Kaukazu), a także stworzenie laboratorium dla pracowników samorządów, wspierające w zakresie pisania projektów i edukacji pozaformalnej.

– W większości krajów europejskich odpowiedzialność za pracę z młodzieżą spoczywa na szczeblu lokalnym, ponieważ ta struktura polityczna i administracyjna jest najbliższa młodym ludzi. Mam nadzieję, że nasze warsztaty zaowocują nowymi, wspólnymi

FOT. KAMIL DOMAŃSKI

inicjatywami z udziałem młodzieży, które będzie można sfinansować ze środków programu Erasmus+ – puentuje Alicja Pietrzak. – Pamiętajmy, że przed nami spore wyzwanie: prezydencja Polski w Radzie UE w 2025 roku, do której już się przygotowujemy. Anna Pavlovych, koordynatorka zespołu Erasmus+ Młodzież, także wybiega w przyszłość. – Polskie warsztaty Europe Goes Local i Democracy Reloading otwieraliśmy 5 października, dokładnie w drugą rocznicę spotkania ministrów spraw zagranicznych Trójkąta Lubelskiego w ramach Warsaw Security Forum. Mam takie marzenie, by za kolejne dwa lata, 5 października 2025 roku, spotkać się w tym samym składzie w wolnym od wojny Lwowie, który będzie wówczas – jak teraz Lublin – Europejską Stolicą Młodzieży.

–ab

W drogę po wiedzę!
Spacer po przestrzeniach młodzieżowych
Lublina

Strony inicjatyw: europegoeslocal.eu, democracy-reloading.eu.

„Europy dla Aktywnych” – Kwartalnik beneficjentów programów edukacyjnych, Wydanie specjalne 2023, PL ISSN 2082-2375, Warszawa 2023
www.europadlaaktywnych.pl

Wydawca: Wydawnictwo FRSE, www.frse.org.pl/wydawnictwo, © Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2023, Al. Jerozolimskie 142a, 02-305 Warszawa
Kontakt z redakcją: wydawnictwo@frse.org.pl

Koncepcja i redakcja wydania: Magdalena Lewandowska, Anna Pavlovych

Przedruk, kopiowanie i wykorzystanie tekstów (lub ich fragmentów) w innych mediach wymaga zgody autora.

Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną. Projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej oraz MEIN. Publikacja bezpłatna.

Narodowa Agencja Programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności
Edukacja, Szkolenia, Młodzież

